

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3121/2022. (III. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.188/2020/4. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Dr. Kincses István Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Kincses István ügyvéd) eljáró indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt, amelyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.188/2020/4. számú ítélete, a Debreceni Ítéletábra GF.IV.30.242/2019/3. számú ítélete, valamint a Debreceni Törvényszék 10.G.40.100/2018/55. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben megállapított tényállás szerint az indítványozó1. a megalakulásától, az indítványozó2. pedig 2013. május 14. napjától volt önálló cégjegyzési joggal rendelkező vezető tisztségviselője az adós gazdasági társaságnak. Az adós felszámolási eljárás eredményeként jogutód nélkül megszűnt. Ennek többek között előzménye volt, hogy az adóhatóság – még a felszámolási eljárás megindulása előtt – 2010-2013 évekre vonatkozóan utólagos adóellenőrzést végzett az adósnál, ennek alapján adóhiány miatt adóbírsággal, késedelmi pótlékkal is sújtotta az adóst. Az adós a vizsgált egyes adóévek vonatkozó adóhatósági határozatok felülvizsgálata iránt pereket indított, a közigazgatási és munkaügyi bíróság kereseteit elutasította. Az adós a 2013. évre vonatkozó jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, a Kúria ítéletével a jogerős ítéletet, valamint az első- és másodfokú adóhatósági határozatot hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú adóhatóságot új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban az adóhatóság az adóhiány összegét a hatályon kívül helyezett határozat szerinti 5 219 000 Ft helyett 1 036 000 Ft-ban állapította meg. Az adóssal szemben ezt követően több végrehajtási eljárás indult, majd hitelezői kérelemre a Debreceni Törvényszék megállapította az adós fizetéseképtelenségét, és 2016. augusztus 1-jei kezdő időponttal elrendelte a felszámolására irányuló eljárás lefolytatását. A felszámoló 81 235 272 forint hitelezői igényt vett nyilvántartásba, ebből a felszámolás alatt 94 171 forint került kifizetésre az egyik hitelező részére.
- [3] A felszámolási eljárás folyamatban léte alatt a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) mint a felszámolási eljárásba bejelentkezett hitelező a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 33/A. § (1) bekezdése alapján az indítványozók ellen indított perében annak megállapítását kérte a bíróságtól, hogy az alperes vezető tisztségviselők a hitelezők követeléseinek teljes kielégítését 81 141 101 Ft erejéig meghíúsították. Az alperesek a kereset elutasítását kérték, védekezésükben többek között vitatták a meghíúsultként megjelölt hitelező követelés összecszerúságát arra hivatkozással, hogy a felperes által bejelentett hitelezői igény egy része a felperes jogszabálysértő eljárása eredményeként hozott határozatokon alapul. A per első fokú eljárási szakasza alatt a felszámolási eljárás az adós megszűntetésével befejeződött. A felszámolási eljárást befejező határozatában a bíróság megállapította, hogy az adós vagyona 81 141 101 Ft összegű hitelezői igény kielégítésére nem nyújt fedezetet.
- [4] Az indítványozók ellen indított perben az elsőfokú bíróság – megismételt eljárásban meghozott – ítéletével megállapította, hogy az alperesek az adós gazdasági társaság vezető tisztségviselőiként a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, ezáltal a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítését 59 882 642 Ft erejéig egyetemlegesen meghíúsították, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Ez utóbbi döntését a bíróság azzal indokolta, hogy a felszámolás során kielégítést nem nyert hitelezők követeléseinek közül csak a felperesnek a felszámolási eljárásban pontosított 59 882 642 Ft összegben megjelölt követelése vonatkozásában volt megállapítható, hogy

az a fizetésképtelenséget fenyegető helyzet bekövetkezése után vált esedékessé, további két hitelező követelésének esedékessé válásáról nem állt a perben rendelkezésre adat, ezért azon követelések vonatkozásában az alperesek felelőssége nem volt megállapítható.

- [5] A bíróság az ítélet indokolásában az alperesi védekezésre figyelemmel hangsúlyozta, hogy a felszámolási eljárásban nyilvántartásba vett hitelezői követelések összecszerúságának vitatására a megállapításra irányuló perben nincs lehetőség. A felperes és az alperesek fellebbezéseit folytán másodfokon eljáró bíróság ítéletével helyben hagyta az elsőfokú bíróság ítéletét, a felek fellebbezésére tekintettel az indokolást pontosította, illetve kiegészítette. A jogerős ítélettel szemben az alperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet. A Kúria ítéletével a jogerős ítélet hatályában fenntartotta. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg az alperes vezető tisztségviselőik felelősségét, egyetértett a jogerős ítélet indokolásában kifejtettekkel is. Kiemelte, hogy az alperesek elsődlegesen a felperes keresetének összecszerúságát támadták arra hivatkozással, hogy a felperes által az adós ellen indított négy eljárásból háromban jogellenes határozatok születtek, amelyekre nem lenne alapítható a felperes hitelezői igénye. A Kúria az alperesek ezen álláspontjával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a per tárgya nem a felperes hitelezői igénye fennállásának, illetve összecszerúságának vizsgálata, ezért a perben az adóhatósági eljárás, az azzal kapcsolatos korábbi peres eljárások, illetve a felperes ezeken alapuló igénye nem vizsgálható.
- [6] Az indítványozók az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszukban a Kúria Gfv.VII.30.188/2020/4. számú ítéletének a Debreceni Ítélet tábla Gf.IV.30.242/2019/3. számú, illetve a Debreceni Törvényszék 10.G.40.100/2018/55. számú ítéletére is kiterjedő megsemmisítését kérték. Az Alaptörvény E) cikk (2) és (3) bekezdésére alapított érvelésük szerint a nemzeti jog és joggyakorlat nem lehet ellentétes az uniós joggal, ezért a felperesnek az uniós joggyakorlattal ellentétes korábbi, a 2010–2013. évekre vonatkozó utólagos adóellenőrzés tárgyában hozott határozatai jogellenesek voltak, azokra nem alapítható volna a jelen perben érvényesített igényét, a bíróságnak a pert meg kellett volna szüntetnie. Álláspontjuk alátámasztására e körben hivatkoztak az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) 2012. június 21-i Mahagében Kft. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-dunántúli Regionális Adó Főigazgatósága (C-80/11) és Péter Dávid kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-alföldi Regionális Adó Főigazgatósága (C-142/11), EU:C:2012:373 egyesített ügyekben – nem az adós és a felperes között folyó perekben – benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában hozott ítéletére (a továbbiakban: az EUB ítélete) amelyet az EUB megítélésük szerint az adós utólagos adóellenőrzésére irányuló eljárással tényállás szerűen megegyező eljárásban hozott, továbbá a 2013. évre vonatkozó adóhatósági határozat felülvizsgálata tárgyában hozott Kfv.35.377/2016/5. számú ítéletre, amelyet a Kúria a felperes korábbi gyakorlata jogellenességének elismerésére alapított. Állították, hogy az uniós jog nemzetközi jog, amely kihirdetésével a magyar jog részévé válik, és mint ilyen, mindenkire kötelező, ezért a vitatott ítéletek az indítványozók szerint az Alaptörvény Q) és R) cikkét is sértik.
- [7] Az uniós jog elsődlegességnek figyelmen kívül hagyása mellett az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is állították az indítványozók arra tekintettel, hogy a felperes NAV szelektíven kezelte hatósági eljárásaiban az eléje került ügyeket azáltal, hogy egyes ügyekben alkalmazta, más ügyekben figyelmen kívül hagyta az EUB ítéletét. Következtetésük szerint, ha a felperes hatósági eljárása nem volt tisztességes, akkor az ilyen eljárásban keletkezett igénye törvénysértő, arra jogot, igényt alapítani nem lehet.
- [8] Az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének sérelmét arra hivatkozással állították, hogy minden bíróság pontos ismerettel rendelkezett az adóhatóság korábbi gyakorlatát jogellenesnek minősítő EUB ítéletről, ennek ellenére nem engedték érvényesülni az uniós jog elsődlegességét, nem léptek fel az adóhatóság erőfölényével szemben.
- [9] Az indítványozók szerint a – pontosabban meg nem jelölt – „két ítélet” tulajdonjogi jogsérelmet is okozott nekik (XIII. cikk), mivel a felperes az utólagos adóellenőrzési eljárásokban 2010–2012. évekre vonatkozóan hozott határozataiban az adós által már kifizetett ÁFA összegét nem engedte levonni, az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben viszont ezt az elszámolni nem engedett ÁFA összeget tőlük, mint vezető tisztségviselőktől ismételt követeli.
- [10] A vitatott eljárásokban az indítványozók szerint nem érvényesült a törvény előtti egyenlőség joga sem [XV. cikk (1) bekezdés], álláspontjuk szerint ennek a háttérben a felperes NAV erőfölénye állt, ez vezethetett odáig, hogy a bíróságok bár tisztában voltak a felperes adóhatósági eljárásainak jogellenességével, az EUB ítéletével, kétszeres teljesítést engedtek a felperes kérelmének megfelelően.

- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a*) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és *b*) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntéstől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó a per érdemében hozott jogerős másodfokú ítélet ellen a törvényi határidőben nem nyújtott be alkotmányjogi panaszt. Ezen törvényi feltételeknek a támadott bírói döntések közül csak a Kúria ítélete felel meg, ezért a befogadhatóság további feltételeinek vizsgálatát erre vonatkozóan folytatta le az Alkotmánybíróság.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontja értelmében alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az indítványozók állítása szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény E) cikk (2) és (3) bekezdésével, Q) cikkével, és az R) cikkel is. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény ezen rendelkezései nem biztosítanak jogot az indítványozók számára, ezért ezek állított sérelmére nem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani {lásd pl. 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [11]; 3171/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [10]; 3143/2015. (VII. 24.) AB határozat, indokolás [32]; 3156/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [17]; 16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [21]}. Az indítványozók hivatkoztak az M) cikk (2) bekezdésének sérelmére is. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az M) cikk (2) bekezdéséből a az állam kötelezettsége következik arra vonatkozóan, hogy a gazdasági verseny tisztaságát és a fogyasztók jogait jogalkotással, e célra létrehozott és fenntartott intézményrendszerrel biztosítsa. Az indítványozók tehát nem címzettjei ezen alaptörvényi rendelkezésnek, az számukra jogot szintén nem biztosít {lásd pl. 8/2014. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [57]–[61]; 7/2015. (III. 19.) AB határozat, Indokolás [29]; 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]; 3079/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [14] Az indítvány további elemeinek vizsgálatát megelőzően az Alkotmánybíróság jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy következetes gyakorlata szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság tehát a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt, és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {lásd pl. 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}, a bírói döntések alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a hatáskörébe, a bírói döntésben megjelenő jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálhatja, és ha szükséges, döntésével a jogértelmezés alkotmányos kereteinek meghatározásával az Alaptörvényben biztosított jogokat védi {3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [23]}. Mindebből következik, hogy „a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” {lásd pl. 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3241/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [37]}.
- [15] Az Abtv. 52. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntések alkotmányossági felülbírálatára biztosított hatáskörét kérelemre, és – néhány kivételtől eltekintve – a kérelem keretei között gyakorolja. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint ezért az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés alapján a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az *a*)–*f*) pontokban foglaltakat, így – többek között – indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [*e*] pont]. Mivel az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálata csak az indítványban megjelölt alkotmányossági kérdésre vonatkozhat [Abtv. 52. § (2) bekezdés], erre tekintettel is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa és alkotmányjogilag értékelhető érvekkel alátámassza azt a szerinte fennálló ellentétet, amely az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének alkotmányos tartalma és a támadott bírói döntés között fennáll.

- [16] Az indítványnak az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdés, a XV. cikk (1) és (2) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmét állító elemei vizsgálata alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy azok a főtitkári felhívás ellenére sem tartalmazzanak alkotmányjogilag értékelhető, ezen keresztül az érdemi alkotmányossági vizsgálat kereteit meghatározó indokolt kérelmet. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a tulajdonhoz való joggal, a jogegyenlőség követelményével és a diszkrimináció tilalmával, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban {lásd pl. 20/2021. (V. 27.) AB határozat, Indokolás [34]–[39]; 3040/2021. (II. 19.) AB határozat, Indokolás [48]–[49]; 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [56]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozók csupán megjelölték az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, de nem hivatkoztak és nem is voltak tekintettel ezek alkotmányos tartalmára, ennek következtében nélküli az indítvány annak kifejtését, hogy a támadott kúriai ítélet milyen alkotmányossági összefüggésben van a megjelölt rendelkezésekben biztosított alapjogokkal. Alkotmányossági összefüggések, érvek, indokok hiányában az indítványozóknak a Kúria ítéletével szemben felhozott kifogásai többnyire törvényességi, szakjogi jellegűek, és ilyenként sincsenek közvetlen összefüggésben az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló megállapítási perrel.
- [17] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. A megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezés sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet {lásd pl. 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]}. Alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást azonban az indítvány nem tartalmaz, az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint pedig „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség” {lásd pl. 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [18] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltakra – az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította. Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az indítványozóknak a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelméről az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie.

Budapest, 2022. március 1.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/603/2021.

